

แผนการพัฒนาศตวรรษที่ ๒๑

ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

บทนำ

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้มีมติอนุมัติในหลักการของแผนการพัฒนาศตริพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการดำเนินการตามแนวทางและมาตรการที่กำหนดไว้ในแผนการพัฒนาศตริพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และมีประสิทธิภาพ แผนการพัฒนาศตริพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีกระบวนการจัดทำที่สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ปี แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ รวมถึงแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมพลังคนพิการ และองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ได้กำหนดแนวทางในการเสริมพลัง และพัฒนาศักยภาพศตริพิการ เด็กหญิงพิการเพื่อให้เข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียม ในการพัฒนาสังคมกระแสหลัก รวมถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๖ ได้กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อศตริพิการ และให้รัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อประกันว่า ศตริและเด็กหญิงพิการจะได้รับการคุ้มครองสิทธิ และเพื่อประกันให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าและการเสริมสร้างพลังแก่ศตริอย่างเต็มที่ เพื่อสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่ และเท่าเทียม

แผนการพัฒนาศตริพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กำหนดวิสัยทัศน์ “**ศตริพิการเข้าถึงสิทธิอย่างเท่าเทียม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน**” ภายใต้ยุทธศาสตร์ ๔ เสริม ได้แก่ ๑) เสริมพลังศตริพิการและเด็กหญิงพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ โอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนากระแสหลัก ๒) เสริมสร้างสุขภาวะ อนามัยเจริญพันธุ์ และการดูแลสุขภาพศตริพิการและเด็กหญิงพิการอย่างเท่าเทียม ๓) เสริมภูมิคุ้มกันและปกป้องศตริพิการและเด็กหญิงพิการจากความรุนแรงการล่วงละเมิด และการแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ ๔) เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพ และการมีส่วนร่วมแก่ศตริพิการ เด็กหญิงพิการ และองค์กรศตริพิการ

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนการพัฒนาศตริพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงได้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและการบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วนอย่างเต็มที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้ศตริพิการ เด็กหญิงพิการได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริมความเสมอภาค ความเท่าเทียม สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิได้จริง

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ สถานการณ์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการในประเทศไทย	
- ผลการดำเนินงานแผนการพัฒนาศตรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙	๑
- กฎหมาย นโยบาย พันธกรณี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ	๒
- สถานการณ์ด้านสตรีพิการในประเทศไทย	๑๐
ส่วนที่ ๒ ทิศทางยุทธศาสตร์แผนการพัฒนาศตรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	
- วิสัยทัศน์	๑๗
- พันธกิจ	๑๗
- เป้าประสงค์	๑๗
- ยุทธศาสตร์	๑๗
ส่วนที่ ๓ การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล	
- วัตถุประสงค์ของการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ	๒๒
- แนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ	๒๒
- การติดตามและประเมินผล	๒๓
ภาคผนวก	
- หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผน	๒๖
- ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง แผนการพัฒนาศตรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๗
- คำสั่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ที่ ๗๙๘/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศตรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๒๘

ส่วนที่ ๑

สถานการณ์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการในประเทศไทย

๑. ผลการดำเนินงานแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙

แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “สตรีพิการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มั่นคงปลอดภัย เข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม” โดยมียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ (๒) การจัดการกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ (๓) การพัฒนาสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการ (๔) เสริมพลังบทบาทสตรีพิการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม (๕) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีพิการทุกระดับ และ (๖) เสริมสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์ของสังคมต่อสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการ

จากการประเมินผลแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ พบว่า สตรีพิการ เด็กหญิงพิการ เครือข่ายคนพิการ จำนวนกว่า ๒๕๐,๐๐๐ คน จากสตรีพิการทั่วประเทศจำนวน ๘๕๔,๙๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒๔ เข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อนแผน โดยสตรีพิการที่เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นสตรีพิการที่อยู่ในวัยแรงงานอายุระหว่าง ๑๕ - ๖๐ ปี ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานตามแผนดังกล่าวพบว่าในเชิงการบรรลุวิสัยทัศน์ของแผนนั้นพบว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานจะเป็นไปในลักษณะแผนงาน โครงการที่สนองตอบต่อยุทธศาสตร์ทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ได้อย่างแท้จริง ซึ่งสาเหตุเกิดจากระยะเวลาของแผนจำนวน ๓ ปี ซึ่งเป็นแผนระยะปานกลางยังไม่อาจจะวัดผลได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านสังคมหรือการพัฒนาคนนั้นจะต้องใช้ระยะเวลาและการประเมินผลให้เห็นความก้าวหน้าในระยะยาว รวมถึงจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงการลงทุนทางสังคมดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดแผน พบว่ามีความสำเร็จมากกว่าร้อยละ ๕๐ โดยยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคือ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ มีจำนวน ๓ แนวทาง ทั้งนี้ได้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการให้แก่กลไกการทำงานขององค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน มูลนิธิ สมาคม ชมรมด้านคนพิการและ สตรีพิการให้มีความรู้และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ตลอดจนจัดให้มีการรณรงค์การเฝ้าระวังและจัดการความรุนแรงต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ โดยได้มีการอบรมแกนนำสตรีพิการ และเครือข่ายด้านคนพิการ ใน ๗๖ จังหวัด รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมอบรมร้อยละ ๘๐ มีความรู้และความเข้าใจในมิติของการจัดการกระทำความรุนแรงมากยิ่งขึ้น รวมถึงสัดส่วนข้อร้องเรียนในเรื่องการกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการมีจำนวนลดลงในทุกปี สำหรับยุทธศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จรองลงมาคือยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการจำนวน ๔ แนวทาง โดยได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่วนมากในทางที่ ๑ ส่งเสริม

ให้ภาครัฐจัดบริการให้สตรีพิการและเด็กหญิงพิการให้เข้าถึงสิทธิตามกฎหมายซึ่งเป็นภารกิจประจำของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับแนวทางอื่น ๆ พบว่ายังไม่ได้มีการดำเนินการเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนให้เอกชนจัดบริการ หรือการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเด็นสตรีพิการ เป็นต้น สำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการ มีจำนวน ๔ แนวทางโดยกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้ในมิติการดูแลสุขภาพ การตรวจสุขภาพ การส่งเสริมให้สตรีพิการได้เข้าถึงบริการสาธารณสุข โดยพบว่ากว่าร้อยละ ๘๐ ของสตรีพิการทั่วประเทศได้เข้าถึงบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม สำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพกลไกและองค์กรสตรีพิการทุกระดับ มีแนวทางในการขับเคลื่อนจำนวน ๔ แนวทาง โดยแนวทางที่มีการขับเคลื่อนที่ชัดเจนก็คือการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรสตรีพิการทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคจำนวนกว่า ๕๐ ชมรม โดยทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองพิทักษ์สิทธิคนพิการ รวมถึงส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสตรีพิการ เป็นต้น นอกจากนี้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมพลังบทบาทสตรีพิการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม นั้นได้มีการส่งเสริมให้สตรีพิการ แกนนำสตรีพิการได้เข้าไปมีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการของสมาคม หรืออนุกรรมการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ และอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด เป็นต้น และยุทธศาสตร์ที่ ๖ เสริมสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์ของสังคมต่อสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการ เป็นยุทธศาสตร์ที่มีการขับเคลื่อนงานที่ยังไม่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากประเด็นเจตคตินั้นค่อนข้างที่จะวัดความสำเร็จได้ยาก โดยจะถูกบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้น

จากการติดตามประเมินดังกล่าวข้างต้นในเชิงปริมาณพบว่ามีโครงการที่ดำเนินงานภายใต้ขับเคลื่อนแผนการพัฒนาสตรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๕๙ จำนวน ๑๕๐ โครงการ งบประมาณ ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท มีสตรีพิการ แกนนำสตรีพิการ เด็กหญิงพิการ แกนนำด้านคนพิการ ครอบครัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วม จำนวนกว่า ๒๕๐,๐๐๐ คน

จากสรุปผลการประเมินแผนการพัฒนาสตรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ข้างต้น ได้มีการพัฒนาในการขับเคลื่อนเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล เน้นการมีส่วนร่วมและการ บูรณาการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการทำงาน ประสานงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูล อย่างไรก็ตามการขับเคลื่อนในช่วงแผนฉบับต่อไปจะต้องอาศัยการขับเคลื่อนในหลายมิติ รวมถึงต้องผลักดันมิติทางเพศ ให้บรรจุในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเป็นรูปธรรมต่อไป

๒. กฎหมาย นโยบาย พันธกรณี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ

๒.๑ พันธกรณี อนุสัญญา กรอบยุทธศาสตร์ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการของประเทศไทย รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีพิการ ได้บูรณาการประเด็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคสู่การปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการของไทยได้รับการส่งเสริม คุ้มครอง และเป็นหลักประกันให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการสาธารณะ ขจัดการเลือกปฏิบัติ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านคนพิการ รวมถึงการเข้าถึงโอกาสอย่างเท่าเทียมทางการศึกษา การมีงานทำ

การรักษาพยาบาล และการมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงกระแสนโยบายในระดับโลกและอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่สำคัญ ประกอบด้วยสาระสำคัญของพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the rights of persons with disabilities : CRPD)
ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยมีจุดมุ่งประสงค์ที่จะส่งเสริม คุ้มครองและประกันให้คนพิการได้ใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่ และเท่าเทียม ตลอดจนส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง โดยสาระสำคัญของอนุสัญญานี้คือ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการในส่วนสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสารและบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้หลักการสำคัญที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญานี้คือ การเคารพในศักดิ์ศรี การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมและการเข้าร่วมในสังคม การเคารพความแตกต่างและการยอมรับความหลากหลายของมนุษยชาติ ความเสมอภาคของโอกาส ความสามารถในการเข้าถึง ความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการ โดย**ข้อ ๖ สตรีพิการ** ได้กำหนดให้รัฐภาคียอมรับว่าสตรีและเด็กพิการนั้นตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติอย่างทวีคูณและในการนี้รัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และโดยเท่าเทียมกัน และให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสม ทั้งปวงเพื่อประกันให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าและการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สตรีอย่างเต็มที่เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลเหล่านี้จะสามารถใช้และอุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ และ**ข้อ ๗ เด็กพิการ** ได้กำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่าเด็กพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น และในการดำเนินการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กพิการ ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก และให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กพิการมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อตน ทั้งนี้ ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้นบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น และได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับวัยและความพิการ เพื่อให้สิทธิดังกล่าวบังเกิดผล

อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women : CEDAW) เป็นอนุสัญญาที่จัดทำขึ้นโดยสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา โดยวิธีภาคยานุวัติ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๘ อนุสัญญานี้มีบทบัญญัติรวม ๓๐ ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รับภาคีหรือประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการดำเนินงานเพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติทั้งมวลต่อสตรีและให้หลักประกันว่าสตรีต้องได้รับสิทธิประโยชน์และโอกาสต่างๆ จากรัฐ บนพื้นฐานความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ใน**ข้อ ๑ - ๑๖** เป็นมาตรการดำเนินการ คือ การให้คำจำกัดความเรื่องการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) การออกกฎหมายเพื่อประกันสิทธิโอกาส ความเสมอภาค และความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานภาพสตรี การมุ่งขจัดอคติทางเพศและเจตคติดั้งเดิมที่กีดกันศักยภาพและความ

ก้าวหน้าของสตรี การสร้างความเข้าใจ และการคุ้มครองสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ที่ตั้งผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ เน้นการคุ้มครองสิทธิสตรีจากความรุนแรง การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าหญิงการประกันสิทธิขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าร่วมในการวางนโยบายรัฐ การเข้าสู่ตำแหน่งทางราชการและการเป็นผู้แทนในระดับระหว่างประเทศของสตรี สิทธิในเรื่องสัญชาติ โอกาสในการศึกษา การจ้างงาน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวมไปถึงสตรีในชนบท การทำนิติกรรมสัญญาที่เน้นความเสมอภาค และขจัดการกีดกัน ความสามารถทางกฎหมายของสตรี สิทธิในการสมรสและความสัมพันธ์ทางครอบครัว ซึ่งรวมถึงการขาดจากการสมรส อำนาจปกครองบุตร การเลือกใช้นามสกุล และการจัดการทางทรัพย์สิน และข้อ ๑๗ - ๓๐ เป็นการติดตามการปฏิบัติงานตามอนุสัญญา

ยุทธศาสตร์อินซอน เพื่อทำสิทธิให้เป็นจริง (Incheon Strategy : Make the Right Real) ได้รับการรับรองจากที่ประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูงระหว่างรัฐบาล ภายใต้การดำเนินการทศวรรษคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๕ ซึ่งจัดตั้งโดยคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ เมืองอินซอน สาธารณรัฐเกาหลี โดยยุทธศาสตร์อินซอนมีรากฐานมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและกรอบการปฏิบัติงาน และกรอบการปฏิบัติงานแห่งสหประชาชาติจากทะเลสาบบิวกูส์สังคมนุรณาการ และตั้งอยู่บนฐานสิทธิสำหรับคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยยุทธศาสตร์อินซอนประกอบด้วย ๑๐ เป้าประสงค์ ดังนี้ (๑) การลดความยากจนและขยายโอกาสในการทำงานและการจ้างงาน (๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและการตัดสินใจ (๓) ส่งเสริมการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่งสาธารณะความรู้และการสื่อสาร (๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งการคุ้มครองทางสังคม (๕) ขยายการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มและด้านการศึกษาให้กับเด็กพิการ (๖) ประกันความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมพลังสตรี (๗) ประกันการจัดการและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสำหรับคนพิการ (๘) ปรับปรุงข้อมูลด้านคนพิการให้น่าเชื่อถือและสามารถเปรียบเทียบได้ (๙) เร่งให้มีการให้สัตยาบันและดำเนินการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและการปรับกฎหมายในประเทศให้สอดคล้องกับอนุสัญญา (๑๐) พัฒนาความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยจะเห็นได้ว่าใน**เป้าประสงค์ที่ ๕ การขยายการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มและด้านการศึกษาให้กับเด็กพิการ** โดยประเด็นเรื่องความพิการและพัฒนาการช้าในเด็กได้ถูกกละเลยมานานแล้ว และส่วนใหญ่จะอยู่ในครอบครัวยากจน ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกมีเด็กพิการจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงโปรแกรมการศึกษาและโปรแกรมการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม จำเป็นต้องให้การช่วยเหลือที่เหมาะสมโดยทันทีเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้านอย่างเต็มศักยภาพ การช่วยเหลือในระยะแรกเริ่ม ได้แก่ การกระตุ้น การดูแล การเลี้ยงดู การศึกษา ก่อวัยเรียน การลงทุนในโปรแกรมการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มให้ผลดีกว่าการช่วยเหลือในด้านการศึกษาหรืออบรมที่ทำเมื่อเด็กอายุมากขึ้น การที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มแก่เด็ก มีผลที่สำคัญต่อพัฒนาการของพวกเขา นอกจากนี้ รัฐบาลจำเป็นต้องให้หลักประกันว่าเด็กพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับประถมและมัธยมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ในชุมชนที่พวกเขาอยู่อาศัย โดยในกระบวนการดังกล่าวจะให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก โดยมีเป้าหมายขยายมาตรการในการค้นหาและการให้ความช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยก่อนเรียน และลดช่องว่างให้เหลือครึ่งหนึ่งระหว่างเด็กพิการและเด็กทั่วไปที่เข้าเรียนในระดับประถมและมัธยม และ**เป้าประสงค์ที่ ๖ ประกันความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมพลังสตรี** โดยพบว่าสตรีและเด็กหญิงพิการเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและการละเมิดในหลายรูปแบบ การถูกโดดเดี่ยวบวกกับการต้องพึ่งพา

ผู้ดูแลทำให้สตรีและเด็กหญิงพิการตกอยู่ในสถานะที่เปราะบางอย่างยิ่งต่อการถูกแสวงหาผลประโยชน์ ความรุนแรง และการล่วงละเมิด รวมทั้งมีความเสี่ยงอื่น ๆ เช่น การติดเชื้อ HIV การตั้งครรภ์ การเสียชีวิตของมารดาและทารก นอกจากนี้โครงการต่าง ๆ ด้านการสร้างความเท่าเทียมทางเพศมักจะละเลยสตรีและเด็กหญิงพิการ ข้อมูลเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์และการดูแลสุขภาพทางเพศ รวมทั้งการดูแลสุขภาพโดยทั่วไป และบริการที่เกี่ยวข้องมักไม่อยู่ในรูปแบบและภาษาที่คนพิการสามารถเข้าถึง พันธสัญญาของทศวรรษจะบรรลุได้ก็ต่อเมื่อสตรีและเด็กหญิงพิการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาของสังคมกระแสหลัก ทั้งนี้ได้มีเป้าหมายเสริมพลังสตรีและเด็กหญิงพิการให้สามารถเข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนาของสังคมกระแสหลัก การสร้างหลักประกันว่าสตรีพิการมีตัวแทนในหน่วยงานของรัฐในระดับที่มีอำนาจในการตัดสินใจ การสร้างหลักประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการสามารถเข้าถึงบริการด้านอนามัยเจริญพันธุ์และสุขภาพทางเพศอย่างเท่าเทียมกับสตรีและเด็กหญิงที่ไม่พิการ และเพิ่มมาตรการเพื่อปกป้องสตรีและเด็กหญิงพิการจากความรุนแรงและการล่วงละเมิดทุกรูปแบบ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นเป้าหมายการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติที่มีความกว้างขวางและครอบคลุมแทบทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ มีเป้าหมายที่จะบรรลุให้ได้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาโดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่า **“เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs)”** ซึ่งใช้เป็นทิศทางการพัฒนาตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๗๓ ครอบคลุมระยะเวลา ๑๕ ปี โดยประกอบไปด้วย ๑๗ เป้าหมาย คือ (๑) ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่ (๒) ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน (๓) ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาพในการดำรงชีวิต และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคนในทุกช่วงอายุ (๔) ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (๕) บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน (๖) ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (๗) ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน (๘) ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน (๙) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม (๑๐) ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (๑๑) ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัย ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (๑๒) ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (๑๓) ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (๑๔) อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้เป็นไปอย่างยั่งยืน (๑๕) พิทักษ์ บูรณะ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพเป็นทะเลทราย ภัยแล้งและฟื้นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน และหยุดยั้งการสูญเสียมลพิษทางชีวภาพ (๑๖) ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุข ไม่แบ่งแยก เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรมโดยถ้วนหน้า และสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่งของส่วนรวม มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ (๑๗) เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล และสร้างพลัง

แห่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับเป้าหมายที่ ๕ บรรลุความเท่าเทียมทางเพศ พัฒนabethาพสตรีและเด็กผู้หญิงมีจุดหมายที่จะสร้างความสำเร็จให้เกิดความเสมอภาคทางเพศในการทำงาน และเพื่อให้แน่ใจว่ามีการยุติการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในทุกที่ แต่ในบางภูมิภาคยังคงมีความไม่เท่าเทียมกันในเบื้องต้นสำหรับการเข้าถึงค่าจ้าง และยังคงมีช่องว่างที่มีนัยสำคัญระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน ความรุนแรงทางเพศและการละเมิดทางเพศ การใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย และการแบ่งแยกชนชั้นของประชาชนยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ในเรื่องนี้

ทศวรรษคนพิการแห่งอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ (ASEAN Decade of Persons with Disabilities 2011-2020) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมของคนพิการในอาเซียนโดยผู้นำชาติอาเซียน ในฐานะตัวแทนของรัฐภาคีอาเซียนและประชาชนในชาติ ได้ประกาศทศวรรษคนพิการแห่งอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ ให้เป็นช่วงเวลาหลักของการส่งเสริมการพัฒนาทางด้านคนพิการแบบบูรณาการในอาเซียน และได้ยืนยันอีกครั้งหนึ่งถึงข้อผูกพันของอาเซียนในการส่งเสริมสิทธิและโอกาสที่เท่าเทียมของคนพิการในทุกภาคส่วนของอาเซียน โดยให้สอดคล้องกับเอกสารด้านคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยที่มีการเน้นถึงประเด็นหลัก ๑๕ ประเด็น ซึ่งได้ถูกกำหนดให้สอดคล้องกับเสาหลักทั้งสามของอาเซียน โดยเน้นย้ำว่าประเด็นด้านคนพิการเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาคมทั้งสามเสาหลักของอาเซียน และเพื่อเป็นการให้เกียรติต่อองค์กรสาขาของอาเซียน รวมทั้งโลก และพิธีสารต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ทศวรรษคนพิการอาเซียน จะใช้กลไกที่มีอยู่แล้วเหล่านี้ร่วมกับข้อริเริ่มอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในอาเซียน โดยสาระสำคัญของทศวรรษคนพิการอาเซียน พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๖๓ ประกอบด้วย ๑๕ ประเด็น ได้แก่ (๑) การตระหนักรู้และการปกป้องสิทธิ เสรีภาพของคนพิการ (๒) การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายและการรวมประเด็นด้านคนพิการเข้าไปในกระแสหลักในการกำหนดนโยบายและแผน (๓) การจ้างงานและงานที่มีคุณค่า (๔) การศึกษาที่เหมาะสมและเพียงพอ (๕) การดูแลสุขภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชน (๖) การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคนพิการ (๗) การดำรงชีวิต การบรรเทาความยากจน และบริการทางสังคม (๘) การดำรงชีวิตอิสระและการมีส่วนร่วมในชุมชน (๙) เด็กพิการ (๑๐) สตรีพิการ (๑๑) ผู้สูงอายุพิการ (๑๒) การมีส่วนร่วมในวัฒนธรรม นันทนาการ สันทนาการ และกีฬา (๑๓) การเข้าถึง เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีเครื่องช่วย ข้อมูลข่าวสาร สิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคม บริการ (๑๔) การสร้างศักยภาพรัฐบาล องค์กรพึ่งตนเองของคนพิการ และองค์กรทางสังคมภาคพลเรือน (๑๕) คนพิการที่อยู่ในภาวะฉุกเฉิน สำหรับ**ประเด็นที่ ๙ เด็กพิการ** ได้กล่าวถึงการสร้างความมั่นใจว่าเด็กพิการได้รับบริการต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับอายุและสภาพความพิการ สร้างความมั่นใจว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กพิการจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรก และสร้างความมั่นใจว่าเด็กพิการสามารถมีส่วนร่วมในโครงการและข้อริเริ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วของอาเซียนที่เกี่ยวกับเด็ก เช่น ASEAN Children Forum (ACF) และต้องมีการรวมประเด็นด้านเด็กพิการเข้าไปในทุกภาคส่วนของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง และ**ประเด็นที่ ๑๐ สตรีพิการ** ได้กล่าวถึงการยอมรับว่าสตรีและเด็กหญิงพิการนั้นตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติอย่างทวีคูณ โดยจะต้องสร้างความมั่นใจว่ามีมาตรการที่เหมาะสมในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้า และการเสริมพลังให้กับสตรี เพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้อุปโภค สิทธิ มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ทั้งปวงอย่างเต็มที่และโดยเท่าเทียม รวมถึงประเด็นด้านสตรีและเด็กหญิงพิการเข้าไปในทุกภาคส่วนของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมาธิการอาเซียนด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ACWC)

๒.๒ กฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนั้น ได้กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๗ ว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยสาเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำไม่ได้ และมาตรการรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ คนด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ มาตรา ๗๑ กำหนดไว้ว่า รัฐพึงส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชน มีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัดฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าวในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัยและสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖ นับเป็นนวัตกรรมทางกฎหมายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ โดยมีสาระทั้งในด้านการกำหนดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างกลไกเพื่อการคุ้มครองคนพิการในเชิงนโยบายไว้ในกฎหมาย เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ และโอกาส การคุ้มครองจากรัฐ โดยให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งในด้านฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา การอาชีพ การคุ้มครอง เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การเข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร โทรคมนาคม บริการล่ามภาษามือ สิทธิในการเข้าไปใช้ในบริการสาธารณะ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป การจัดสวัสดิการเบี่ยงความพิการ การบริหารจัดการกองทุนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีสำหรับคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว และเป็นการรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ แต่สถานการณ์ในปัจจุบันกลับพบว่า ปัญหาการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวยังเป็นปัญหาใหญ่ของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ อาทิ ผู้ถูกกระทำโดยเฉพาะสตรีและเด็ก ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวยังไม่ได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองที่เหมาะสม และทันที่ จึงต้องมีการกำหนดรูปแบบ

วิธีการ และขั้นตอนโดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัว และยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ ประกอบกับเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี มีวิสัยทัศน์ ที่ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยประกอบด้วยยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน ๖ ยุทธศาสตร์ด้วยกันคือ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงมีแนวทางในการขับเคลื่อนสำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศ การป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีแนวทางขับเคลื่อนได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น ส่งเสริมการค้าและการลงทุน ส่งเสริมการค้าและการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน และพัฒนาผู้ประกอบการและขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและสถาบันเกษตรกร (๓) ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน มีแนวทางในการขับเคลื่อน ได้แก่ พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ สร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคน (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม มีแนวทางในการขับเคลื่อนได้แก่ สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมและความเข้มแข็งของชุมชน (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการจัดระบบอนุรักษ์ ฟื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางในการขับเคลื่อนได้แก่ การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนพัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยหลักการสำคัญของแผนประกอบด้วย (๑) ยึดหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” (๒) ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (๓) ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี” มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (๔) ยึด “เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี ๒๕๗๔” เป็นกรอบการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน ๕ ปีแรก และเป้าหมายในระดับย่อยลงมาควบคู่กับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน และ (๕) ยึดหลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน ๕ ปีสำหรับวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย (๑) เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (๒) เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ (๓) เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน

(๔) เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ (๕) เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีการทำงานเชิงบูรณาการ (๖) เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (๗) เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายรวมประกอบด้วย (๑) คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ (๒) ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง (๓) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ (๔) ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๕) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตยและเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และ (๖) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๐ อนุมัติในหลักการของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการดำเนินการตามแนวทางและมาตรการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำเสนอแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้คณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมการยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ กำหนดวิสัยทัศน์ **“คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน”** ภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม (EQUAL) ได้แก่ เสริมพลังคนพิการ และองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) พัฒนาคุณภาพการจัดการจัดการเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality Management) เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding) สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) และส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage) **โดยในยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมพลัง คนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง**ได้กำหนดแนวทางในการเสริมพลังและพัฒนาศักยภาพสตรีพิการเด็กหญิงพิการเพื่อให้เข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียม ในการพัฒนาสังคมกระแสหลัก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรี พ.ศ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนสตรีไว้ว่า **“สร้างสังคมเสมอภาค ปราศจากการเลือกปฏิบัติ สตรีมีคุณภาพชีวิตที่ดี มั่นคงปลอดภัย ร่วมสร้างชาติน่าสมัย”** และได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ปรับเปลี่ยนเจตคติของสังคมในประเด็นความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย (๒) เสริมพลัง เพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตแก่สตรีทุกกลุ่มและทุกระดับ (๓) พัฒนาเงื่อนไขและปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสตรีที่มีประสิทธิผลและเสมอภาค (๔) กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง จัดปัจจัยเสี่ยง ป้องกัน คุ้มครอง ช่วยเหลือ และเยียวยา และ (๕) สร้างความเข้มแข็งของกลไก และกระบวนการพัฒนาสตรี ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้เป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการพัฒนาคนในทุกช่วงวัย การมีส่วนร่วมของทุกคน และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนกลุ่มต่าง ๆ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ กล่าวถึง ปัจจุบันไม่มีมาตรการป้องกันการเลือกปฏิบัติ

โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศที่ชัดเจนส่งผลให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศไม่ได้รับความคุ้มครอง และไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควร สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งสอดคล้องกับ หลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี

๓. สถานการณ์ด้านสตรีพิการในประเทศไทย

สถานการณ์การเปลี่ยนผ่านด้านประชากรและสังคม (social and demographical transition) อันเนื่องมาจากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ช่วยรักษาหรือยืดชีวิตมนุษย์ ภาวะสิ่งแวดล้อม การตั้งครุภรณ์และการคลอดที่ต่างจากปกติ รวมทั้งวิถีชีวิตของการใช้รถยนต์เป็นยานพาหนะและการประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ส่งผลต่อสัดส่วนของการบาดเจ็บความพิการที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้น

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖)

“สตรีพิการ” หมายถึง ผู้หญิงซึ่งมีอายุมากกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเห็น การสื่อสาร สติปัญญา หรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

“เด็กหญิงพิการ” หมายถึง ผู้หญิงซึ่งมีอายุน้อยกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การเห็น การสื่อสาร สติปัญญาหรือจิตใจ ไม่ว่าจะความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

จากรายงานสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทยที่จัดทำโดยกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ พบว่า มีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการทั่วประเทศ จำนวน ๑,๘๐๘,๕๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕ ของประชากรทั้งประเทศ โดยเป็นคนพิการเพศชาย จำนวน ๙๕๓,๕๔๑ (ร้อยละ ๕๒.๗๒) และเพศหญิง จำนวน ๘๕๔,๙๘๓ คน (ร้อยละ ๔๗.๒๘) โดยเมื่อพิจารณากระจายตัวของประชากรพิการ พบว่า อาศัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน ๗๓๕,๐๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๔ (เพศชาย จำนวน ๓๗๕,๘๖๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๕๙,๑๔๗ คน) รองลงมา ได้แก่ ภาคเหนือ มีคนพิการ จำนวน ๔๐๙,๗๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๖ (เพศชาย จำนวน ๒๑๕,๕๑๖ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๙๔,๒๐๙ คน) ภาคกลาง จำนวน ๓๖๙,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๒ (เพศชาย จำนวน ๒๐๐,๔๘๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๖๘,๗๖๕ คน) ภาคใต้ จำนวน ๒๐๗,๐๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๔ (เพศชาย จำนวน ๑๑๒,๙๗๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๙๔,๐๘๓ คน) กรุงเทพมหานคร จำนวน ๗๖,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๒ (เพศชาย จำนวน ๔๑,๕๙๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๔,๖๕๘ คน) และข้อมูลการยื่นยื่น จำนวน ๑๑,๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๖

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของความพิการ พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากภาวะความเจ็บป่วยและ โรคต่าง ๆ ในภายหลัง (ความดันโลหิตสูง/หลอดเลือดหัวใจตีบ/ข้อสันหลังอักเสบ/โรคติดเชื้อ/เบาหวาน/ลมชัก) ร้อยละ ๓๔.๒๔ (เพศชาย จำนวน ๖๗๘,๘๗๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๙๗,๖๐๔ คน) แพทย์ไม่ระบุสาเหตุความพิการ ร้อยละ ๒๙.๒๓ (เพศชาย จำนวน ๑๕๔,๘๒๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๑๘,๓๓๔ คน) ความพิการแต่กำเนิด ร้อยละ ๑๘.๗๑ (เพศชาย จำนวน ๑๕๒,๘๔๗ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๐๙,๗๓๕ คน) อุบัติเหตุ ร้อยละ ๑๕.๖๑ (เพศชาย จำนวน ๗๘๙,๔๕๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๖๕๕,๐๘๔ คน) มากกว่า ๑ สาเหตุ ร้อยละ ๑.๗๖ (เพศชาย จำนวน ๕๙,๘๔๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๔๖,๒๔๑ คน) และพันธุกรรม ร้อยละ ๐.๔๕ (เพศชาย จำนวน ๑,๖๕๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๑,๑๕๖ คน)

ประเภทความพิการ โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้แบ่งประเภทความพิการออกเป็น ๗ ประเภทด้วยกันโดยจากจำนวนคนพิการ ทั้งหมด ๑,๘๐๘,๕๒๔ คน เป็นความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย มากที่สุด จำนวน ๘๘๐,๖๖๒ คน ร้อยละ ๔๘.๖๙ (เพศชาย จำนวน ๔๕๖,๔๖๖ คน และเพศหญิง จำนวน ๔๒๔,๑๙๖ คน) คนพิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย จำนวน ๓๓๒,๒๙๔ คน (ร้อยละ ๑๘.๓๗) (เพศชาย จำนวน ๑๖๘,๑๓๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๖๔,๑๕๖ คน) คนพิการทางการเห็น จำนวน ๑๘๗,๒๕๙ คน (ร้อยละ ๑๐.๓๕) (เพศชาย จำนวน ๘๘,๐๗๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๙๙,๑๘๖ คน) คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน ๑๓๔,๙๑๕ คน (ร้อยละ ๗.๔๖) (เพศชาย จำนวน ๘๒,๖๐๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๕๒,๓๑๒ คน) คนพิการทางสติปัญญา จำนวน ๑๒๖,๖๐๔ คน (ร้อยละ ๗.๐๐) (เพศชาย จำนวน ๖๘,๓๖๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๕๘,๒๔๑ คน) คนพิการทางออทิสติก จำนวน ๑๐,๕๕๖ คน (ร้อยละ ๐.๕๘) (เพศชาย จำนวน ๘,๕๗๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๑,๙๘๑ คน) คนพิการทางการเรียนรู้ จำนวน ๘,๗๒๖ คน (ร้อยละ ๐.๔๘) (เพศชาย จำนวน ๖,๐๘๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๒,๖๔๖ คน) และพิการมากกว่า ๑ ประเภทความพิการ จำนวน ๑๑๗,๐๖๗ คน (ร้อยละ ๖.๕๗) (เพศชาย จำนวน ๖๔,๑๘๗ คน และเพศหญิง จำนวน ๕๒,๘๘๐ คน) และข้อมูลรอการยืนยัน จำนวน ๑๐,๔๕๑ คน (ร้อยละ ๐.๖๐)

ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงช่วงอายุของคนพิการในประเทศไทย พบว่าคนพิการส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ ตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๙๑๘,๔๐๗ คน (เพศชาย จำนวน ๔๙๐,๒๕๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๔๒๘,๑๕๗ คน) รองลงอยู่ระหว่างอายุ ๑๕ - ๖๐ ปี จำนวน ๘๐๒,๐๕๘ คน (เพศชาย จำนวน ๕๓๗,๗๙๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๖๔,๒๕๙ คน) ช่วงอายุ ๖ - ๑๔ ปี จำนวน ๖๔,๘๘๘ คน (เพศชาย จำนวน ๔๐,๑๙๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๔,๗๐๕ คน) และช่วงอายุแรกเกิดถึง ๕ ปี จำนวน ๑๗,๐๑๒ คน (เพศชาย จำนวน ๗,๘๑๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๙,๑๙๙ คน) โดยการศึกษาของคนพิการพบว่า คนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน ๖๐๗,๙๖๐ คน (ร้อยละ ๓๓.๗๓ ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) (เพศชาย จำนวน ๓๑๑,๓๕๘ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๙๖,๖๐๒ คน) แบ่งเป็น อายุไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเรียน จำนวน ๓,๑๒๖ คน (ร้อยละ ๐.๕๑ ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (เพศชาย จำนวน ๑,๒๙๓ คน และเพศหญิง จำนวน ๑,๘๓๓ คน) เป็นผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป) จำนวน ๒๙๔,๔๙๕ คน (ร้อยละ ๔๘.๔๔ ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (เพศชาย จำนวน ๑๕๔,๘๙๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๓๙,๖๐๕ คน) และเป็นคนพิการที่อายุถึงเกณฑ์แต่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน ๓๑๐,๓๓๙ คน

(ร้อยละ ๕๑.๐๕ ของคนพิการที่ไม่ได้รับการศึกษา) (เพศชาย จำนวน ๑๕๕,๑๗๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๕๕,๑๖๔ คน) คนพิการที่ได้รับการศึกษา จำนวน ๑,๑๙๔,๔๑๕ คน ร้อยละ ๖๖.๒๗ (เพศชาย จำนวน ๖๘๒,๕๑๗ คน และเพศหญิง จำนวน ๕๑๑,๘๙๘ คน) มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน ๙๘๙,๓๔๗ คน (ร้อยละ ๕๔.๙) (เพศชาย จำนวน ๕๔๓,๗๙๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๔๔๕,๕๔๘ คน) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑๓๓,๗๖๓ คน (ร้อยละ ๗.๔๒) (เพศชาย จำนวน ๙๖,๑๘๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๗,๕๗๘ คน) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. /ปวส. /ปวท.) จำนวน ๒๕,๐๙๕ คน (ร้อยละ ๑.๔) (เพศชาย จำนวน ๑๒,๘๖๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๑๒,๒๓๕ คน) การศึกษานอกระบบ จำนวน ๒๕,๓๕๑ คน (ร้อยละ ๑.๔) (เพศชาย จำนวน ๑๘,๘๖๐ คน และเพศหญิง จำนวน ๖,๔๙๑ คน)ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๕,๙๓๒ คน (ร้อยละ ๐.๘๘) (เพศชาย จำนวน ๘,๒๒๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๗,๗๑๐ คน) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒,๓๗๐ คน (ร้อยละ ๐.๑๓) (เพศชาย จำนวน ๑,๖๓๙ คน และเพศหญิง จำนวน ๖๙๑ คน) และคนพิการได้รับการศึกษาระดับอนุภูมียน้อยที่สุด จำนวน ๒,๕๕๗ คน (ร้อยละ ๐.๑๔) (เพศชาย จำนวน ๙๑๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๑,๖๔๕ คน)

สำหรับการประกอบอาชีพของคนพิการ จากจำนวนคนพิการที่อยู่ในวัยแรงงาน (อายุระหว่าง ๑๕ - ๖๐ปี) พบว่า มีจำนวน ๘๐๒,๐๕๘ คน (เพศชาย จำนวน ๔๔๒,๗๑๑ คน และเพศหญิง จำนวน ๓๕๙,๓๔๗ คน) เป็นคนพิการในวัยทำงานที่ประกอบอาชีพ จำนวน ๒๒๗,๙๒๔ คน (ร้อยละ ๒๘.๔๒) คน(เพศชาย จำนวน ๑๓๖,๗๕๔ คน และเพศหญิง จำนวน ๙๑,๑๗๐ คน) โดยอาชีพที่คนพิการส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม อาชีพอิสระ ลูกจ้างภาคเอกชน อาชีพอื่น ๆ และราชการและรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ คนพิการในวัยทำงานที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน ๔๕๕,๙๙๐ คน (ร้อยละ ๕๖.๙๕) (เพศชาย จำนวน ๒๔๐,๑๔๕ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๑๕,๘๔๕ คน) และคนพิการในวัยทำงานที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้เนื่องจากพิการรุนแรงช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จำนวน ๑๑๘,๑๔๔ คน (ร้อยละ ๑๔.๗๓) (เพศชาย จำนวน ๖๕,๘๑๒ คน และเพศหญิง จำนวน ๕๒,๓๓๒ คน)

๓.๑ สถานการณ์ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการในประเทศไทย

“สตรีพิการ” มักถูกปิดกั้นโอกาสต่างๆ ทางสังคมที่พึงได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ เป็นผลให้สตรีพิการส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง สิทธิของสตรีพิการนั้นยังมิได้รับความใส่ใจดูแลเท่าที่ควร แม้ว่าในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายต่างๆ ได้กำหนดสิทธิของสตรีพิการ แต่กฎหมายนั้นก็ไม่เพียงพอและไม่ได้ทำให้สตรีพิการรู้สึกเสมอภาคเท่าเทียมกับคนอื่นในสังคม นอกจากนี้ ศักยภาพของสตรีพิการมีค่อนข้างมาก แต่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง หรืออาจถูกปิดกั้นจากคนในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีสถานการณ์ที่ผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ ดังนี้

๑. ความรุนแรงและการล่วงละเมิด (Violence and abuse)

สตรีพิการมักพบกับความรุนแรงและถูกล่วงละเมิดทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และการล่วงละเมิดทางเพศ จากสถิติที่เชื่อถือได้ระบุว่า สตรีพิการถูกล่วงละเมิดทางเพศมากกว่าสตรีที่ไม่พิการ ผู้ที่ถูกล่วงละเมิดนั้นส่วนมากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัว ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จักคุ้นเคย และส่วนมากเรื่องไม่เคยเข้าถึงกระบวนการทางศาลเลย หลายครั้งจึงพบว่า สตรีพิการถูกบังคับให้ยอมความ ตำรวจไม่รับแจ้งความ หรือแม้แต่ญาติพี่น้องเพิกเฉยต่อ

การกระทำรุนแรงต่าง ๆ ที่สตรีพิการได้รับ สตรีพิการเองก็ต้องอยู่ในภาวะจำยอมเนื่องจากไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำให้ต้องอยู่ในวังวนของความรุนแรงและการถูกล่วงละเมิด

ผลจากการสำรวจข้อมูลการละเมิดสิทธิสตรีในประเทศไทย รายงานว่า สตรีไทยจำนวนมากยังถูกละเมิดสิทธิต่างๆ ด้วยเหตุแห่งความเป็นผู้หญิง โดยเฉพาะสตรีในกลุ่มเปราะบาง เช่น สตรีที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สตรียากจน สตรีพิการ และสตรีเฝ้ามีมีความเสี่ยงต่อการได้รับความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ มากกว่าสตรีกลุ่มอื่น ๆ สตรีพิการมีความวิตกกังวลในเรื่องความปลอดภัย การถูกล่วงละเมิดทางเพศ เมื่อออกจากบ้าน หรือใช้รถโดยสารสาธารณะ มีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพตนเอง และการบริการอนามัยเจริญพันธุ์

สตรีพิการจำนวนมากขาดผู้ดูแลต้องใช้ชีวิตที่มีความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสตรีพิการทางสติปัญญา จิตใจ พฤติกรรม ออทิสติก หรือกลุ่มที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ขณะที่ระดับความพิการที่เป็นอยู่ก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการป้องกันตนเอง หรือการเรียนรู้ว่าการกระทำในรูปแบบใด เป็นการกระทำไม่พึงประสงค์ และจะขอความช่วยเหลือเพื่อป้องกันตนเองอย่างไร โดยจากข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข ปี ๒๕๕๖ พบว่า เด็กและสตรีถูกล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน ๓๑,๙๖๖ ราย โดยในจำนวนนี้รวมสตรีพิการอยู่ด้วย

๒. ปัญหาสุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ (Health and Reproductive Issues)

ด้านปัญหาสุขภาพ พบว่า สตรีพิการมีความชุก (prevalence) ของความรุนแรงด้านความพิการ (Severe Disability) และมีความลำบากและปัญหาสุขภาพมากกว่าผู้ชายพิการ (World report on disability, ๒๐๑๑) สตรีพิการถูกแบ่งแยก กีดกันจากสังคม โดยเฉพาะเรื่องสุขภาพและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ แม้ผู้หญิงจะมองว่าเรื่องเพศเป็นธรรมชาติ แต่สตรีพิการไม่ได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาและการดูแลสุขภาพอนามัยเจริญพันธุ์ เพราะมองว่าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น สตรีพิการยังถูกละเมิดสิทธิในความเป็นแม่ การไม่ได้รับการสนับสนุนในการทำบทบาทนี้ได้เต็มที่ การถูกโน้มน้าวให้ทำหมัน รวมทั้งการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

นอกจากนี้ สตรีพิการมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลและการบริการอนามัยเจริญพันธุ์ ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยี ที่จะทำให้เข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพอนามัย เจริญพันธุ์ เนื่องจากความหลากหลายและระดับของความพิการ สถานบริการภาครัฐมีบริการเพื่ออำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เช่น ล่ามภาษามือ อุปกรณ์และข้อมูลข่าวสารไม่เหมาะสมตามความต้องการ ช่องว่างด้านการสื่อสารระหว่างแพทย์ พยาบาล และผู้ป่วย ส่วนหนึ่งเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสตรี คนพิการ พ่อแม่ หรือผู้ดูแลใกล้ชิด มีทัศนคติว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับคนพิการ มีผลต่อวิถีชีวิตเรื่องการเรียนรู้ และสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ แม้ว่าสตรีพิการไม่คิดว่าความพิการเป็นข้อจำกัด หรือทำให้ตนอยู่ในสภาวะชายขอบของสังคม

๓. ขาดโอกาสทางการศึกษา (Lack of education)

สตรีพิการถูกตีตราว่าไร้ความสามารถและไม่จำเป็นต้องเรียนหนังสือเสียเวลาและเงินหรือไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน จึงไม่ใช่เรื่องแปลกและสำคัญถ้าเด็กหญิง สตรีพิการไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา กรณีเด็กหญิงพิการยังพบกับปัญหาที่หนักกว่า เพราะนอกจากเด็กหญิงพิการต้องพบกับปัญหาเดียวกับสตรีพิการแล้ว โอกาสที่เด็ก ๆ จะได้รับการศึกษาหรือการฝึกอาชีพต่างๆ น้อยมาก ถึงแม้จะได้เรียน แต่เด็ก ๆ มักถูกคัดแยกออกจากระบบการเรียน

การสอนปกติ ระบบการศึกษาพิเศษมักจะมีคุณภาพดีต่อยกกว่าระบบการศึกษาปกติ ทำให้เด็กพิการมีความคาดหวังกับการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองต่ำ

จากข้อมูลการสำรวจความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๕ (The 2012 Disability Survey) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า มีร้อยละ ๒๒.๔ ที่ไม่ได้รับการศึกษา และมีมากกว่าครึ่ง (ร้อยละ ๕๗.๖) ที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษา ร้อยละ ๒๐.๐ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือสูงกว่า ประชากรพิการที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าของทั้งประเทศ มีเพียงร้อยละ ๑.๑ โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ ๑.๓ และเพศหญิงร้อยละ ๐.๙

๔. ขาดโอกาสในการทำงาน (Job opportunity)

ด้านเศรษฐกิจและการมีงานทำ ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ตัวคนพิการ กฎหมายและนโยบาย และสถานประกอบการและนายจ้าง ซึ่งจากผลการศึกษาและวิจัย พบว่า ปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติในการทำงานนั้นจะยิ่งแย่ลงเมื่อผู้ทำงานมีอายุมากขึ้น ผู้หญิงมีโอกาสได้งานน้อยกว่าผู้ชาย และเสี่ยงต่อการถูกทำร้ายร่างกายและทารุณทางเพศมากกว่า สตรีพิการจะถูกจำกัดการฝึกอาชีพด้วยความเป็นห่วงกังวลของครอบครัว และสถานที่ที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพ ซึ่งคนพิการที่ต้องไปอยู่ประจำครอบครัวมักส่งผู้ชายให้ไปเรียนมากกว่าด้วยเหตุผลที่ว่าผู้ชายสามารถดูแลตนเองได้มากกว่าส่งผลให้ผู้ชายมีความสามารถ ความรู้ทักษะ ส่งผลต่อการได้รับการจ้างงานจากผู้ประกอบการมากกว่าผู้หญิง ผู้ปกครองที่มีบุตรพิการทางสติปัญญา โดยเฉพาะผู้หญิงมักจะถูกปฏิเสธจากครอบครัวไม่ให้ไปทำงานเนื่องจากความกังวล เป็นห่วงในความปลอดภัย

นอกจากนี้ สตรีพิการยังขาดโอกาสทางการศึกษา ฝึกฝนทักษะในการประกอบอาชีพบางคนไม่มีทักษะการใช้ชีวิตในสังคม ประกอบกับทัศนคติ การตีตราจากสังคม ทำให้สตรีพิการจำนวนมากไม่ผ่านการคัดเลือก และคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่นายจ้างต้องการ และความเชื่อที่ว่าความพิการเป็นภาพลักษณ์ของความชั่วร้าย นอกจากนี้นายจ้างยังกังวลว่าถ้ารับคนพิการเข้าทำงานจะต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและความเชื่อว่าสตรีพิการมักจะลาป่วยบ่อย ถึงแม้ว่าสตรีพิการจะถูกจ้างงานแต่ค่าจ้างที่สตรีพิการได้รับก็ต่ำกว่าผู้ชายพิการ และงานที่ได้รับจะเป็นงานในระดับล่างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๕๕ พบว่า คนพิการที่ไม่มีงานทำ จำนวน ๑,๐๖๕,๔๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘ ของผู้ไม่มีงานทำทั้งหมด โดยเป็นผู้หญิง ร้อยละ ๕๘

๕. ขาดโอกาสในการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพเบื้องต้น (Health care)

สถานการณ์ด้านสุขภาพของคนพิการ พบว่า มีปัญหาสำคัญ ๒ ประการ คือ ระบบบริการสุขภาพในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของคนพิการได้อย่างครอบคลุมและเพียงพอ และคนพิการส่วนใหญ่มีปัญหาในการเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขและการฟื้นฟูทางการแพทย์ รวมไปถึงการได้รับสวัสดิการทางสังคม เป็นการให้ความช่วยเหลือจากรัฐ คนพิการส่วนใหญ่มีปัญหาในการเข้าถึงสิทธิและโอกาส และนโยบายของรัฐที่มองแบบเหมารวมว่าคนพิการมีความยากลำบาก และภายใต้นโยบายสวัสดิการทางสังคมที่เฉพาะกลุ่มและตามความจำเป็น ซึ่งควรต้องมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

สตรีพิการขาดโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ทั้งแรกพบความพิการ และการพิการภายหลัง เนื่องจากหน่วยบริการจะอยู่ในชุมชนเมือง ผู้หญิงพิการและครอบครัวไม่มีข้อมูลการจัดบริการ โดยส่วนใหญ่และผู้ที่ยึดทะเบียนคนพิการจะได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

๖. การคัดออกจากสังคมและไม่มีส่วนร่วมในกระแสหลัก (Exclusion)

สตรีพิการถูกจำกัดการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เนื่องด้วยฐานะของครอบครัว ทักษะของครอบครัว เนื่องจากพื้นฐานความเป็นห่วง กังวลต่อสุขภาพ ภาวะแทรกซ้อนและความปลอดภัยของสตรีพิการเมื่อออกมา นอกบ้าน ส่งผลให้สตรีพิการไม่มีโอกาสที่จะเรียนรู้สังคม ซึ่งเมื่อสตรีพิการตัดสินใจที่จะเข้ามาสู่สังคมภายนอก จะเริ่มต้นจากความรูสึกที่ต้องการต่อสู้หรือเอาชนะตนเองในสภาวะของความด้อยโอกาสหรือพิการ การจัดสิ่งแวดล้อม ในสังคมเช่นกัน หากคนพิการที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมแต่สถานที่ไม่เอื้ออำนวย ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อ คนพิการเข้าถึงได้ง่าย เป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการเมืองของสตรีพิการซึ่งควรจะมี การจัดการให้ทั่วถึง และบริหารให้เหมาะสมกับคนพิการในทุกหน่วยงานต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำ แต่เมื่อพิจารณา จากข้อมูล พบว่า คนพิการไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามปกติ แต่มักจะเป็นการเมืองในระดับท้องถิ่นมากกว่า ระดับประเทศ ซึ่งทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นถูกจำกัดด้วยจำนวนสตรีพิการที่น้อย และอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจทำให้ผู้หญิงไม่สามารถที่จะเรียกว่าเป็นเข้าร่วมอย่างแท้จริง

๓.๒ สถานการณ์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ

๑. การทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน

ปัญหาความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับสตรีพิการนั้นต้องแก้ไขด้วย เพื่อปรับโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ต้องมีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ และมีวิธีดำเนินงานที่เฉพาะต่อ ผู้หญิงทุกกลุ่ม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและคำนึงถึง

นอกจากนี้ การยอมรับและโอกาสทางความเสมอภาค ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่สตรีพิการทุกคน ต้องการการยอมรับจากคนในสังคม ซึ่งการยอมรับคือการเปิดโอกาสให้สตรีพิการนั้นได้แสดงความสามารถหรือศักยภาพ ของตนให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือสังคม เป็นการทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมบูรณ์ สตรีพิการจะต้อง มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน และทุกกิจกรรมของสังคม เช่น การเมือง การศึกษา การทำงาน และ สันทนาการ เป็นต้น ที่ผ่านมาสตรีพิการมักถูกแยกออกจากสังคมด้วยความตั้งใจและไม่ตั้งใจ เพราะถูกมองว่าเป็นบุคคลไร้ความสามารถ ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกายภาพ แต่สังคมไม่ได้ตระหนัก และรับรู้ข้อมูล ที่เป็นเรื่องจริงของปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตสตรีพิการ เงื่อนไขทางสังคมและสิ่งแวดล้อมควร จะต้องปรับให้เหมาะสมเพื่อให้คนที่มีความแตกต่างกันสามารถดำรงชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันได้ ดังนั้น สิ่งอำนวยความสะดวกนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถือว่าเป็นประตูหรือปัจจัยหลักในการนำสตรีพิการออก จากบ้านเข้าสู่สังคม ฉะนั้น หากสังคมยังเต็มไปด้วยอุปสรรคและไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก สตรีพิการไม่สามารถ เข้าถึงบริการสาธารณะทั้งของภาครัฐและเอกชน การมีส่วนร่วมของสตรีพิการในสังคมก็จะเป็นไปได้ยากมาก สังคมจำเป็นจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือมีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นอย่างสมเหตุสมผล ให้สตรีพิการสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ เพื่อเป็นการลดภาระของสังคมในการดูแลสตรีพิการ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่และเป็น ปัญหาเร่งด่วนที่สุดที่จำเป็นจะต้องทำให้เกิดขึ้นโดยเร็ว แม้ว่าในปัจจุบันสังคมพยายามสนับสนุนให้สตรีพิการเรียน หนังสือ ให้ออกมาทำงานหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย การทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะเป็นไปได้ยาก มีผลให้สตรีพิการมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่ามาตรฐาน พัฒนาการด้านอื่น ๆ ก็ได้รับผลกระทบด้วย

เช่น ด้านการศึกษา ทักษะการดำรงชีวิตในสังคม ทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์ ทักษะการทำงาน เป็นต้น สังคมจำเป็นต้องว่า ต้นเหตุที่สตรีพิการออกมาสู่สังคมไม่ได้ นั่น เป็นเพราะสิ่งแวดล้อมและระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย สังคมที่มีสิ่งแวดล้อมที่สตรีพิการเข้าถึงได้ ยังผลดีต่อผู้สูงอายุ เด็ก สตรีมีครรภ์ สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปลอดภัย

๒. การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายตามอนุสัญญาการจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงอย่างจริงจัง และแก้ไขกฎหมาย บางข้อที่เป็นประโยชน์ต่อคนส่วนรวม แต่ส่งผลกระทบต่อสตรีพิการถูกเลือกปฏิบัติ ควรมีการแก้ไขให้มีความถูกต้อง เท่าเทียมตามสิทธิมนุษยชน และต้องทำในภาพรวม ทั้งสถานที่ราชการและเอกชนโดยเฉพาะระบบบริการของรัฐ

๓. การสื่อสารกับคนพิการ

การสื่อสารไม่จำเป็นต้องเป็นทางการเพียงอย่างเดียว การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการขอแนะนำจาก ประสบการณ์ต่าง ๆ การพูดคุยให้กำลังใจ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นมากต่อคนพิการ หรือเครือข่ายต่าง ๆ จะช่วยได้มากขึ้น

ฉะนั้นการแก้ไขปัญหาความพิการจึงจำเป็นต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงที่ครอบครัว ชุมชน และสังคม ที่สตรีพิการอาศัยอยู่เป็นอันดับแรก แทนที่จะเปลี่ยนแปลงความบกพร่องและความพิการของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็น เครื่องมือที่มีประโยชน์ช่วยให้สตรีพิการและบุคคลที่เกี่ยวข้องประสบความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเชิงบวก และคนไม่พิการมีความเข้าใจเรื่องความพิการมากขึ้น

๔. ฝึกระวังและป้องกันปัญหา

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฝึกระวังและ ป้องกันการแสวงหาประโยชน์การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิดต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ

๕. การเสริมสร้างความรู้และปรับเจตคติ

การให้ความรู้ด้านสุขภาพะสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ผ่านสถาบันครอบครัว และระบบการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ความรู้แก่บุคลากรด้านการศึกษา การแพทย์และสาธารณสุข และเครือข่ายสตรีพิการทุกพื้นที่ รวมถึงผู้นำชุมชนเกี่ยวกับเจตคติด้านสุขภาพ สิทธิอนามัย เจริญพันธุ์ ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา และเพศวิถีของสตรีพิการ เป็นต้น

๖. ปลุกฝังเจตคติที่ดี

การปลุกฝังเจตคติที่ดี และตระหนักรู้เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ศักยภาพ ผ่านกลไกในชุมชน ครอบครัว และโรงเรียน และการสื่อสารสาธารณะ ฯลฯ วางรากฐานในการสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์ของสังคม ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ อย่างไรก็ตาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างเริ่ม ตระหนักดีว่าวิธีการทำงานและนโยบายของตนไม่ตรงต่อความต้องการและสิทธิของสตรีพิการ ในการที่จะเปลี่ยนแปลง สถานการณ์นี้ จะต้องหันหน้าเข้าหาสตรีพิการเพื่อที่จะได้เรียนรู้และรับฟังคำแนะนำ วัตถุประสงค์ก็เพื่อให้ผู้ครอบ ข้าง เข้าใจความหมายของการเป็นสตรีพิการ ค้นหาวิธีการทำงานที่ควรได้รับเปลี่ยนแปลง และทำการวางแผนเพื่อเริ่มต้น กระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้น การผลักดันให้มีกฎหมายการจัดการเลือกปฏิบัติเพื่อให้เป็นกลไก และเครื่องมือ ในการ ควบคุมตรวจสอบให้มีการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ นอกจากนี้เพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติ ที่อาจเกิดขึ้น การละเมิดสิทธิมนุษยชนของสตรีพิการพร้อมทั้งมีบทลงโทษและแรงจูงใจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติ ตามกฎหมาย

ส่วนที่ ๒

ทิศทางยุทธศาสตร์แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔

วิสัยทัศน์

สตรีพิการเข้าถึงสิทธิอย่างเท่าเทียม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ในสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

๑. เสริมพลังสตรีพิการ เด็กหญิงพิการ ให้เข้าถึงสิทธิ สวัสดิการ บริการสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นใดอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม ไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
๒. เสริมสร้างสุขภาพ สิทธิอนามัยและการเจริญพันธุ์ แก่สตรีพิการและเด็กหญิงพิการอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
๓. ขจัดการกระทำ ความรุนแรง การล่วงละเมิด การแสวงหาประโยชน์ รวมทั้งความเสี่ยงอื่น ๆ ต่อสตรีพิการ ตลอดจนมีความเสมอภาคทางเพศ
๔. พัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งแก่สตรีพิการ องค์กรสตรีพิการ และกลไกการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมที่เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์

๑. สตรีพิการ และเด็กหญิงพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ สื่ออำนวยความสะดวก บริการสาธารณะ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก บริการข้อมูลข่าวสาร และความช่วยเหลืออื่นใดตามความต้องการจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๒. สตรีพิการ เด็กหญิงพิการเข้าถึงการจัดการบริการด้านอนามัยเจริญพันธุ์ รวมถึงสุขภาพทางเพศ การดูแลสุขภาพ ตลอดจนการรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการอย่าง เท่าเทียม
๓. สตรีพิการและเด็กหญิงพิการ ต้องไม่ถูกกระทำ ความรุนแรงและปราศจากการล่วงละเมิด และการแสวงหาประโยชน์ในทุกรูปแบบ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมั่นคงและปลอดภัย ตลอดจนมีความเสมอภาคทางเพศ
๔. สตรีพิการและองค์กรสตรีพิการ มีศักยภาพ ความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคมและกระบวนการพัฒนาในทุกระดับ รวมถึงนโยบายสาธารณะต่างๆ ตลอดจนแกนนำมีความเข้มแข็งและได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์

๑. เสริมพลังสตรีพิการและเด็กหญิงพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ โอกาสอันเท่าเทียม ในการพัฒนากระแสหลัก
๒. เสริมสร้างสุขภาพ อนามัยเจริญพันธุ์ และการดูแลสุขภาพสตรีพิการและเด็กหญิงพิการอย่างเท่าเทียม
๓. เสริมภูมิคุ้มกันและปกป้องสตรีพิการและเด็กหญิงพิการจากความรุนแรง การล่วงละเมิดและการแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ
๔. เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพ และการมีส่วนร่วมแก่สตรีพิการ เด็กหญิงพิการ และองค์กรสตรีพิการ

แนวทางและมาตรการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมพลังสตรีพิการและเด็กหญิงพิการให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ โอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนากระแสหลัก

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพสตรีพิการและเด็กหญิงพิการในทุกช่วงวัยตั้งแรกพบ ความพิการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคลในทุกมิติ	ร้อยละของสตรีพิการทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาศักยภาพ (ร้อยละ ๘๐)	พม.มท.สธ.ศธ.รง. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมให้สตรีพิการและเด็กหญิงพิการ ได้เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ	ร้อยละของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ เข้าถึงสิทธิและสวัสดิการ ตามกฎหมายอย่างเท่าเทียม และไม่เลือกปฏิบัติ (ร้อยละ ๘๐)	พม. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สตรีพิการและเด็กหญิงพิการได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ	ร้อยละของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ ได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพทุกระดับทั้งในระบบและนอกระบบ (ร้อยละ ๘๐)	ศธ. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๔ เสริมสร้างความรู้และความเข้าใจและเจตคติที่ดีและสร้างสรรค์ในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายนโยบาย พันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนสิทธิ สวัสดิการ เกี่ยวข้อง	ร้อยละของสตรีพิการมีความรู้และความเข้าใจและเจตคติที่ดีและสร้างสรรค์ในประเด็นเกี่ยวกับกฎหมาย นโยบาย พันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนสิทธิ สวัสดิการ (ร้อยละ ๘๐)	พม. กต. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๕ สนับสนุนให้สตรีพิการได้เข้าถึงการมีงานทำทั้งในสถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐรวมถึงการประกอบอาชีพอิสระ และมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	สัดส่วนของสตรีพิการได้เข้าถึงการมีงานทำทั้งในสถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐรวมถึงการประกอบอาชีพอิสระ และมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต (สัดส่วนเพิ่มมากขึ้น)	รง. พม. หน่วยงานภาครัฐ สภาหอฯ ส.อ.ท. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๖ ส่งเสริมให้สตรีพิการได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สื่อสาธารณะ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเท่าเทียม	- ร้อยละของสตรีพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากข้อมูลข่าวสาร สื่อสาธารณะ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเท่าเทียม (ร้อยละ ๘๐) - ร้อยละของข้อมูลหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่จัดทำขึ้นและสตรีพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (ร้อยละ ๘๐)	ดศ.วท.ศธ. พม. กปส. กสทช. คค. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างสุขภาพะ อนามัยเจริญพันธุ์ และการดูแลสุขภาพสตรีพิการและเด็กหญิงพิการอย่างเท่าเทียม

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีและสร้างสรรค์ เรื่องการดูแลสุขภาพสุขภาพะ ทางเพศ เพศศึกษา เพศวิถี อนามัยเจริญพันธุ์แก่สตรีพิการ เด็กหญิงพิการ ผู้ดูแลคนพิการ ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละของสตรีพิการ เด็กหญิงพิการ ผู้ดูแลคนพิการ ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพทางเพศ เพศศึกษา เพศวิถี อนามัยเจริญพันธุ์ (ร้อยละ ๘๐)	สธ.พม. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมให้สตรีพิการและเด็กหญิงพิการได้เข้าถึงการบริการดูแลสุขภาพกายใจ	ร้อยละของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการได้เข้าถึงการบริการดูแลสุขภาพกายใจ (ร้อยละ ๘๐)	สธ. พม. กก. สปสช. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๓ สนับสนุนกายอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการและบริการทางการแพทย์อย่างเท่าเทียม	สัดส่วนของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการที่ได้รับการสนับสนุนกายอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการและบริการทางการแพทย์ (สัดส่วนเพิ่มมากขึ้น)	สธ. สปสช. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สธ. พม.
แนวทางที่ ๔ ส่งเสริมการวางแผนครอบครัว อนามัยแม่และเด็กแก่กลุ่มสตรีพิการ	ร้อยละของสตรีพิการมีการวางแผนครอบครัวที่มีประสิทธิภาพ (ร้อยละ ๘๐)	สธ. พม. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เสริมภูมิคุ้มกันและปกป้องสตรีพิการและเด็กหญิงพิการจากความรุนแรง การล่วงละเมิดและการแสวงหาประโยชน์ก่อกุญรูปแบบ

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ ส่งเสริมให้ภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม มีเจตคติที่ดีและสร้างสรรค์ รวมถึงเฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง การล่วงละเมิด และความเสมอภาคทางเพศต่อสตรีพิการและเด็กพิการ	ร้อยละของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการที่ได้รับการเฝ้าระวังและป้องกันการแสวงหาประโยชน์ การใช้ความรุนแรง การล่วงละเมิด และการส่งเสริมความเสมอภาค ทางเพศ (ร้อยละ ๘๐)	มท. พม. สดช. อปท. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๒ พัฒนารูปแบบและแนวทางในการให้การคุ้มครองให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยา และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทุกรูปแบบ แก่สตรีพิการ และเด็กหญิงพิการที่ถูกกระทำความรุนแรง ถูกละเมิดและแสวงหาประโยชน์ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม	- ร้อยละของสตรีพิการและเด็กหญิงพิการที่ถูกกระทำความรุนแรงและแสวงหาประโยชน์ ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือและฟื้นฟูเยียวยา (ร้อยละ ๑๐๐)	พม. สดช. ยช. มท. กสม. องค์กรด้านสตรี องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๓ รณรงค์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับสตรีพิการ ครอบครัว และสังคมเกี่ยวกับการจัดความรุนแรง ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการทุกรูปแบบ	จำนวนกิจกรรมทางสังคมที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสตรีพิการและการจัดการกระทำความรุนแรงต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการทุกรูปแบบ (อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ กิจกรรม)	พม. สธ. ศธ. ยธ. มท. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๔ พัฒนาระบบการติดตามและรายงานสถานการณ์ความรุนแรง การละเมิด และการแสวงหาประโยชน์ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบการติดตามระบบฐานข้อมูล และรายงานสถานการณ์ความรุนแรง การละเมิด และการแสวงหาประโยชน์ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ	พม. ศธ. สตช. มท. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๕ พัฒนาแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการที่ถูกกระทำ ความรุนแรงและล่วงละเมิด	จำนวนแผนงาน โครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือสตรีพิการ และเด็กหญิงพิการที่ถูกกระทำ ความรุนแรงและล่วงละเมิด (ครอบคลุม ทั้ง ๗๖ จังหวัด และ กทม.)	พม. ศธ. สธ. รง. สตช. มท. องค์กรคนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพ และการมีส่วนร่วมแก่สตรีพิการ เด็กหญิงพิการ และองค์กรสตรีพิการ

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางที่ ๑ พัฒนาศักยภาพแกนนำสตรีพิการให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านคนพิการ	ร้อยละของแกนนำสตรีพิการได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานด้านคนพิการ (ร้อยละ ๘๐)	พม. สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ องค์กรด้านคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม
แนวทางที่ ๒ สนับสนุนการจัดตั้ง และ ความเข้มแข็งองค์กรสตรีพิการทุกประเภท ความพิการ	- จำนวนองค์กรสตรีพิการที่ได้รับการจัดตั้ง ในทุกประเภทความพิการ (ปีละอย่างน้อย ๒๐ องค์กร) - ร้อยละขององค์กรสตรีพิการที่มีความเข้มแข็ง (ร้อยละ ๘๐)	พม.มท.ศธ. สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์
แนวทางที่ ๓ สนับสนุนทรัพยากร องค์กรความรู้ การบริหารจัดการและงบประมาณ ในการ ขับเคลื่อน การดำเนินงานแก่องค์กรสตรีพิการ ทุกประเภทความพิการ	ระดับความสำเร็จในการสนับสนุนทรัพยากร องค์กรความรู้ การบริหารจัดการและงบประมาณในการขับเคลื่อนการดำเนินงานแก่ องค์กรสตรีพิการทุกประเภทความพิการ	พม.ศธ.สธ.มท. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์

แนวทางและมาตรการ	ตัวชี้วัด	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>แนวทางที่ ๔ พัฒนางค์กรสตรีพิการให้เข้าสู่มาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ</p>	<p>สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นขององค์กรสตรีพิการเข้าสู่มาตรฐานองค์กรด้าน คนพิการ</p>	<p>พม. องค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์</p>
<p>แนวทางที่ ๕ บูรณาการการดำเนินงานของเครือข่ายสตรีพิการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมขับเคลื่อนงานด้านคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>จำนวนภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องด้านสตรีพิการที่ร่วมบูรณาการและขับเคลื่อนงานอย่างมีประสิทธิภาพ (อย่างน้อย ๓๐ เครือข่าย)</p>	<p>พม.ศธ.สธ.รง.มท. และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องด้านสตรีพิการ</p>
<p>แนวทางที่ ๖ เสริมสร้างเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของสื่อเชิงสร้างสรรค์ที่มีการผลิตและเผยแพร่เพื่อเสริมสร้างเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการเพิ่มขึ้นทุกปี - ร้อยละของโครงการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการส่งเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อสตรีพิการและเด็กหญิงพิการ (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ของทุกปี) 	<p>พม. และองค์กรด้านสตรีพิการ กปส. กสทช. องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>แนวทางที่ ๗ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรสตรีพิการในกิจกรรมทางสังคมและนโยบายสาธารณะต่างๆ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละขององค์กรสตรีพิการที่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและนโยบายสาธารณะต่างๆ (ร้อยละ ๘๐) - สัดส่วนที่เพิ่มขึ้นของสตรีพิการที่เข้าไปเป็นคณะกรรมการหรืออนุกรรมการในประเด็นที่เกี่ยวข้อง 	<p>พม. และองค์กรด้านสตรีพิการ องค์กรคนพิการ องค์กรภาคประชาสังคม สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์</p>

ส่วนที่ ๓

การแปลงแผนสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังนั้น จึงมีผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก การแปลงแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ วิทยาลัยฯ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ ตลอดจนจนแนวทางมาตรการ ตัวชี้วัด และแนวทางในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงรองรับแต่ละยุทธศาสตร์ ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปประกอบการ พิจารณา เพื่อบูรณาการให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงาน เพื่อขับเคลื่อน การดำเนินงานตามแผนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

การแปลงแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นต้องให้ความสำคัญ ต่อการบริหารจัดการให้เกิดการขับเคลื่อน การประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องในการแปลง ยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการดำเนินการตามแผน อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นจริง และมีประสิทธิผลต่อไป จึงกำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อส่งเสริมการรับรู้และความเข้าใจร่วมกันของหน่วยปฏิบัติและผู้เกี่ยวข้องในแนวคิด ทิศทาง และสาระ สำคัญของแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- ๒) เพื่อเตรียมความพร้อม และปรับกระบวนการและกลไกการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินการแปลงแผน ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) เพื่อให้ได้แผนงาน โครงการ และกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ และ สอดคล้องกับแนวทางมาตรการ ตัวชี้วัด และ ค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ

แนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

- ๑) แต่ละหน่วยงานปฏิบัติกำหนด มีการดำเนินงานเพื่อแปลงแผนในส่วนที่เกี่ยวข้องตามกรอบ ของแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- ๒) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดำเนินการเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับสาระ สำคัญและกรอบทิศทางของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แก่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และประสานงานการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ

ก) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนรวมถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจะต้องจัดสรรกรอบเงินสำหรับการขับเคลื่อนแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในกรณีที่มีความจำเป็น

ค) ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ให้คำนึงถึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ และสาระสำคัญของแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และความสัมพันธ์ระหว่างแผนงาน โครงการ ทั้งในเชิงการเป็นองค์ประกอบร่วม (Complementary) เชิงการสนับสนุน (Supplementary) และเชิงความต่อเนื่อง (Continuity) เพื่อให้เกิดบูรณาการของการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ง) ส่งเสริมกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการที่เน้นแผนงาน (Program planning) โดยจัดกลุ่มและลำดับความสำคัญของโครงการและกิจกรรมของแต่ละแผนงาน และความสัมพันธ์ระหว่างแผนงานเพื่อให้อำนาจ/โครงการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของแผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และเกิดผลลัพธ์สูงสุดในการนำไปปฏิบัติ

การติดตามและประเมินผล

โดยที่แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแผนไปสู่การปฏิบัติ จึงได้มีการกำกับติดตามและประเมินผล ดังนี้

๑) คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แต่งตั้งกลไกในการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลแผนการพัฒนาศรีพิการฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อกลไกสำคัญในการบูรณาการ กำกับและติดตามประเมินผล และการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ เป็นต้น

๒) จัดทำและพัฒนาดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาตามแผนทั้งในภาพรวมระดับยุทธศาสตร์ให้มีความเชื่อมโยงกับแผนระดับต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง

๓) พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบและประเมินผลตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานให้มีมาตรฐานและวิธีการวัดผลงานที่ชัดเจน ตลอดจนติดตามประเมินผลแผนรอบปี รอบครึ่งแผน และสิ้นสุดแผน โดยสถาบันการศึกษา นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ และองค์กรด้านสตรีพิการ

๔) พัฒนาระบบข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายสตรีพิการ เด็กพิการ และครอบครัว ตลอดจนการคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ด้านสตรีพิการเพื่อการวางแผนให้ตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีพิการ เด็กพิการ ในทุกมิติ

ກາດພນວກ

หน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผน

หน่วยงาน	ชื่อย่อ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	พม.
กระทรวงมหาดไทย	มท.
กระทรวงสาธารณสุข	สธ.
กระทรวงศึกษาธิการ	ศธ.
กระทรวงแรงงาน	รง.
กระทรวงการต่างประเทศ	กต.
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	ดศ.
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	วท.
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กก.
กระทรวงยุติธรรม	ยธ.
กระทรวงคมนาคม	คค.
กรมประชาสัมพันธ์	กปส.
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	อปท.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	สปสช.
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	สตช.
สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ	กสทช.
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กสม.
สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	ส.อ.ท.
สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์	

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
เรื่อง แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ เห็นชอบหลักการและให้ประกาศใช้แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นั้น

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมพลังคนพิการ และองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงขอประกาศใช้แผนการพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการเสริมพลังและพัฒนาศักยภาพสตรีพิการ เด็กหญิงพิการเพื่อให้เข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนาสังคมกระแสหลัก

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

คำสั่งกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
ที่ ๗๙๙ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ตามที่แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีพิการ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ได้สิ้นสุดลง และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ข้อ ๖ ได้กำหนดห้ามเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อสตรีพิการ และให้รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้รับการคุ้มครองสิทธิและเพื่อประกันให้เกิดการพัฒนาความก้าวหน้าและการเสริมสร้างพลังแก่สตรีอย่างเต็มที่ เพื่อสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่และเท่าเทียม และแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็งได้กำหนดแนวทางในการเสริมพลังและพัฒนาศักยภาพสตรีพิการเด็กหญิงพิการเพื่อให้เข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียมในการพัฒนาสังคมกระแสหลัก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสตรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองอธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	ประธานกรรมการ
๑.๒	ผู้เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	รองประธานกรรมการ
๑.๓	ผู้แทนกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	กรรมการ
๑.๔	นายกสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๕	นายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๖	นายกสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๗	นายกสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๘	นายกสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย)	กรรมการ
๑.๙	นายกสมาคมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๐	นายกสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๑	นางอรุณี ลิ้มมณี	กรรมการ
๑.๑๒	นางสาวเสาวลักษณ์ ทองก๊วย	กรรมการ
๑.๑๓	นางสาวนันทนุช สุวรรณารุช	กรรมการ
๑.๑๔	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	กรรมการและ
เลขานุการ

/๑.๑๕ ผู้อำนวยการ ...

๑.๑๕ ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงานและงบประมาณ
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๖ นางสาววราภรณ์ พุทธิโกศล
นักสังคมสงเคราะห์ปฏิบัติการ
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
 - ๒.๒ นำเสนอแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีพิการ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
 - ๒.๓ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายสมคิด สมศรี)

อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)
๒๕๕ อาคาร ๖๐ ปี กรมประชาสงเคราะห์ ถนนราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๔ ๓๓๘๘ โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๐๒๖
<http://www.dep.go.th>

